

การวิจัยฉบับนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการเปลี่ยนแปลงของเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จากสมัยกรุงธนบุรีจนถึงปัจจุบันทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม รวมถึงแผนพัฒนา, กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเลือกชุมชนดั้งเดิมมาเป็นกรณีศึกษา 3 ชุมชน คือ ชุมชนตรอกข้าวเม่า, ชุมชนมัธยมหลวงกันซอริช ชุนนะห์และชุมชนวัดไชยทิศ เพื่อเปรียบเทียบหาปัจจัยการดำรงอยู่ของชุมชนดั้งเดิมในเขตบางกอกน้อย และสร้างแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับชุมชนดั้งเดิมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน

รวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำราวิชาการ เอกสารงานวิจัย วิทยานิพนธ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการสำรวจ สังเกตพื้นที่ศึกษาและการสัมภาษณ์กรรมการชุมชน ,เจ้าหน้าที่เขต และ/หรือ ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของชุมชน โดยนำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบทั้ง 3 ชุมชน

ผลการศึกษาสรุปได้ว่าปัจจัยการดำรงอยู่ของชุมชนดั้งเดิมในเขตบางกอกน้อยที่เป็นกรณีศึกษา 3 ชุมชน ประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยกายภาพของที่ตั้งชุมชน ได้แก่ ที่ตั้ง ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบเส้นทางคมนาคมทั้งทางน้ำและทางบก การเข้าถึงพื้นที่ชุมชนรวมทั้งสภาพพื้นที่โดยรอบที่แวดล้อมชุมชน, ปัจจัยภายในชุมชน ได้แก่ องค์ประกอบทางความสัมพันธ์ทางสังคม ศาสนา ความผูกพันร่วมกัน การจัดระเบียบสังคมภายในชุมชน , ปัจจัยภายนอกชุมชน ได้แก่ แผนและนโยบายด้านต่าง ๆ หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน รวมทั้งการประสานงานระหว่างหน่วยงานกับชุมชน ซึ่งแต่ละชุมชนมีความชัดเจนของความเป็นชุมชนดั้งเดิมที่เป็นรูปธรรมแตกต่างกัน จากการศึกษาพบว่าชุมชนวัดไชยทิศและชุมชนมัธยมหลวงกันซอริช ชุนนะห์ มีความชัดเจนของความเป็นชุมชนดั้งเดิมมากกว่าชุมชนตรอกข้าวเม่า

ส่วนแนวทางการพัฒนานั้นปัจจัยภายในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรตามแนวปรัชญาการพัฒนาชุมชนเป็นหลัก โดยการจัดทำแผนตั้งจนถึงนโยบายการวางแผนและการออกเกณฑ์ที่เหมาะสมกับชุมชน, การบริหารจัดการที่ดีรวมทั้งการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและการใช้กฎหมายเพื่อเสนอข้อเสนอนะในการพัฒนาโดยยึดหลักพัฒนาเพื่อการดำรงอยู่ของชุมชนดั้งเดิมซึ่งต้องยึดจากรากเหง้าเดิมของชุมชน

This research aims to investigate the changing characteristics of Bangkok Noi district in Bangkok, from Thon Buri period to now (From 1800 A.D – 2000 A.D), including physical, economical, social, cultural, development plans, and relating laws. The three traditional communities were selected as case studies in this research. Those were Trok Kao Mao community, the Royal Musyid Ansoisunna community and Wat Chaithid community. The comparative study of these three communities shows the factor of persistence and gives the guidance orientation for the sustainable development of Bangkok Noi district.

The data were collected from all possible primary and secondary resources such as books, research papers, several related thesis including structured observations, site perceiving, and community in-depth interview with local authorities and the others involved within the communities. By the comparative analysis of three communities

The research results revealed that the immanent factors of the traditional communities in Bangkok Noi district were from three specimens. The three major factors were ; physical factors of the community sites, for instance, natural resources, transportation network(road and canal), community involvement and the surroundings environment. The internal factors were the societal relationship mechanisms, religions, social involvement, and social regulations. And the external factors were the governmental plan and policies, government officials and private sectors including community coordinating among the communities and the other organizations. And each community had its own unique characteristics. The research findings also indicated that Wat Chaithid community and the Royal Musyid Ansoisunna community had more significantly traditional characteristics than Trok Kao Mao community.

The community developing approaches should emphasize the internal factors with the emphasis on human resource development based on the community developing philosophy. The planning should include planning policies, the appropriate community design, good community management, community participation and appropriate law This research proposed some suggestions on the community development based on the philosophical immanent factors traditionally transformed from the traditional roots of the communities.